

2023-10-24
Slutversion

Artskyddsutredning fåglar vid Fingerörtsvägen

Artskyddsutredning av fåglar fastighet Sicklaön 143:1,
Nacka kommun. Påverkan och behov av åtgärder.

**: EKOLOGI
GRUPPEN**

: EKOLOGI GRUPPEN

Beställning: Besqab AB

Framställt av: Ekologigruppen AB

www.ekologigruppen.se

Telefon: 08-525 201 00

Slutversion: 2023-10-24

Uppdragsansvarig och rapportförfattare: Fingal Gyllang

Kartor: Adrian Baggström, Ebba Melin

Intern granskning av rapport: Ossian Rydebjörk 2023-06-15, Jens-Henrik Kloth
2022-12-12

Illustrationer och kartor: Ekologigruppen AB

Internt projektnummer: 9932

Bilden på framsidan: Björktrast. Foto: Malin Löfgren

Innehåll

Sammanfattning	4
Bakgrund och syfte	5
Kunskapsunderlag	5
Osäkerhet i bedömningen	7
Artskyddsförordningen	7
Fåglar inom detaljplaneområdet	9
Naturvårdsrelevanta arter	9
Vanligt förekommande fågelarter	10
Fåglar utanför detaljplaneområdet	10
Påverkan	11
Detaljplanens påverkan på miljön	11
Detaljplanens påverkan på fågelarter	11
Skyddsåtgärder	12
Skyddsåtgärder för att undvika konflikt med artskyddsförordningen	12
Referenser	14
Bilaga 1. Process vid artskyddsutredningar	

Sammanfattning

Denna artskyddsutredning för fåglar har genomförts inför planering och genomförande av en detaljplan för Fingerörtsvägen, Sicklaön 143:1, Ekudden på västra Sicklaön, Nacka kommun. Detaljplaneområdet, som är cirka en halv hektar stort, upptas av parkartad miljö runt ett flerbostadshus med öppna, kortklippta gräsytor och enstaka ädellövträd som ask, alm, ek, lind och lönn. Flertalet träd bedöms vara mellan 50–80 år medan enstaka ek och lönn bedöms vara över 100 år. Mellan ytor med naturmark finns en lekplats, en hundrastgård, bänkar, en grillplats och parkeringsplatser. Området angränsar i öster och söder till villa- och flerbostadsbebyggelse, i norr till bilvägar och bebyggelse, och i väster till en mindre skogsdunge med både löv- och barrträd.

Artskyddsutredningen är baserad på den fågelinventering som genomfördes i detaljplaneområdet och i dess närhet under våren 2023. Även fynd från den naturvärdesinventering som genomfördes våren 2022 och från databasen Artportalen har tagits i beaktande. Alla fågelarter har omfattats av utredningen men fokus har legat på arter vars nationella populationer inte har tillfredsställande nivåer, så att särskilda åtgärder för dessa arter därför kan vara aktuella i samband med en exploatering. Detta omfattar framförallt arter som är rödlistade, arter listade i fågeldirektivets bilaga 1, samt arter med en lokalt liten population. Dessa arter benämns i denna rapport som naturvårdsrelevanta arter.

I samband med fågelinventeringen observerades tolv naturvårdsrelevanta fågelarter i inventeringsområdet. Tre av dessa arter (björktrast, svartvit flugsnappare (rödlistade i kategori NT-nära hotad) och grönfink (rödlistad i kategori EN-starkt hotad)) konstaterades häcka respektive häckade troligen i detaljplaneområdet. De rödlistade arterna gråkråka och ärtsångare (båda NT) noterades vid enstaka tillfällen men några revir kunde inte identifieras. Stare noterades i samband med naturvärdesinventeringen 2022 men inte under fågelinventeringen. Fem av de naturvårdsrelevanta arterna var endast förbiflygande och bedömdes inte häcka inom detaljplaneområdet.

Den första oktober 2022 trädde förändringar i artskyddsförordningen i kraft. Det finns ännu inga prejudicerande domar. Enligt artskyddsförordningen 4 § är det förbjudet att:

1. avsiktligt fånga eller döda vilda fåglar,
2. avsiktligt förstöra eller skada vilda fåglars bon eller ägg eller bortföra sådana fåglars bon,
3. samla in vilda fåglars ägg, även om de är tomma,
4. avsiktligt störa vilda fåglar, särskilt under deras häcknings- och uppfödningstid, om inte störningen saknar betydelse för att:

a) bibehålla populationen av fågelarten på en tillfredsställande nivå, särskilt utifrån ekologiska, vetenskapliga och kulturella behov, eller b) att återupprätta populationen till denna nivå.

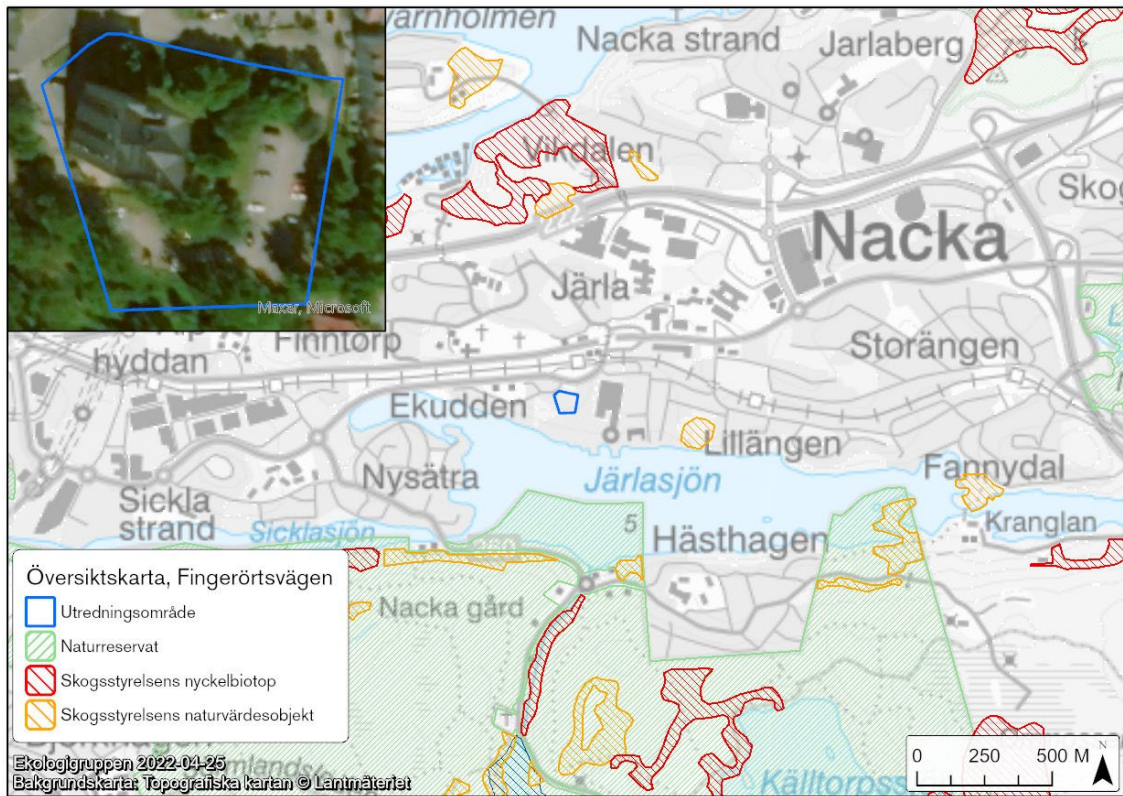
Björktrast, grönfink och svartvit flugsnappare konstaterades häcka eller häckade troligen inom detaljplaneområdet 2023. Eftersom arterna är rödlistade är arternas populationstrender negativa. Av den anledningen görs bedömningen att detaljplanen riskerar att utlösa förbud vad gäller att bibehålla populationen av dessa fågelarter på tillfredsställande nivåer om inte skyddsåtgärder genomförs. Nedan redovisas de skyddsåtgärder som bedöms vara nödvändiga att utföra i syfte att förhindra att detaljplanen kommer i konflikt med artskyddsförordningen:

- I syfte att undvika att döda och skada fågelarter, samt förstöra fåglars ägg och bon, bör avverkning, röjning och schaktning av markvegetation genomföras under icke häckningssäsong. Denna åtgärd gäller för samtliga inom området häckande fågelarter. Häckningstiden för fågelarter som förekommer i detaljplaneområdet infaller mellan 15 mars och 15 augusti.
- Plantering av träd och buskar i syfte att ersätta de träd och buskar som avverkas och skapa nya häckningsmiljöer för till exempel björktrast och grönfink.
- Sätta upp fågelholkar som är utformade för exempelvis stare och svartvit flugsnappare.

Bakgrund och syfte

Denna artskyddsutredning för fåglar har genomförts inför planering och genomförande av detaljplan för Fingerörtsvägen, Sicklaön 143:1, Ekudden på västra Sicklaön, Nacka kommun.

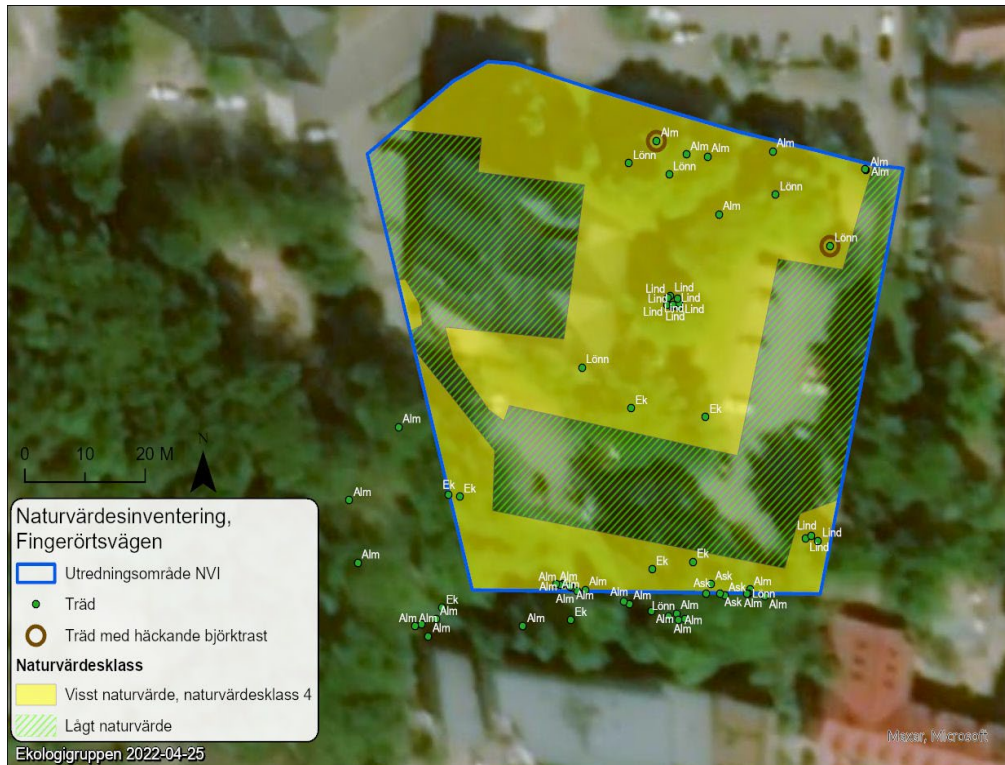
Detaljplaneområdets läge, liksom gräns för området som inventerades i samband med naturvärdesinventeringen 2022 framgår av kartan, figur 1.

Figur 1. Den blåa linjen anger gräns för utredningsområdet/detaljplaneområdet. Även naturmark strax utanför detaljplaneområdet har omfattas av inventeringen/utredningen.

Kunskapsunderlag

Som underlag för en bedömning av exploaterings påverkan på naturen i området har den naturvärdesinventering som genomfördes i området våren 2022 använts (Ekologigruppen 2022a) (figur 2), samt den artskyddsutredning som togs fram av Ekologigruppen 2022 (Ekologigruppen 2022b). Ytterligare information har inhämtats från den trädinventering (uppgifter från Besqab) som togs fram 2015/2016 (figur 2). Vidare har information om områdets fågelliv inhämtats från databasen Artportalen, sökning mellan 2000–2023. Under våren 2023 genomfördes en fågelinventering om åtta besök i detaljplaneområdet och i dess närhet.

Figur 2. Resultatet från naturvärdesinventeringen och trädinmätningen. Naturvärdesobjektet med visst naturvärde (naturvärdesklass 4) omfattar detalplaneområdets grönytor och träd. Naturvärdet är främst knutet till ädellövträden i området. Hårdgjorda ytor som vägar, bebyggelse och parkeringsplatser har bedömts hysa lågt naturvärde. I en alm respektive en lönn (markerade med röd cirkel) häckade björktrast med ett par vardera.

Figur 3. Kartan redovisar ny bebyggelse. Till vänster i kartan ses den befintliga huskroppen. Till höger i kartan illustreras det nya bostadshuset och ny parkeringsplats i södra delen av kartan.

Osäkerhet i bedömningen

Det finns i flera fall en viss osäkerhet med avseende på fynd från Artportalen eftersom de ofta har en låg lägesnoggrannhet. Det kan innebära att arter som är registrerade utanför utredningsområdet egentligen observerades i området. Vidare är det mycket olika från område till område hur väl rapporterat det är. Ibland saknas rapporter helt på fågelobservationer.

Artskyddsförordningen

Regelverket kring artskydd regleras i Sverige främst genom artskyddsförordningen. Detta är en nationell lagstiftning som införlivar EU:s art- och habitatdirektiv respektive fågeldirektiv i svensk lagstiftning. Alla svenska fåglar är fridlysta enligt 4 § artskyddsförordningen.

Beslutade förändringar i lagstiftningen 2022

Regeringen har fattat beslut om förändringar i artskyddsförordningen vilka trädde i kraft den 1 oktober 2022. Förändringarna som berör fåglar omfattas av förordningens 4 §.

Artskyddsförordningen 4 § från och med 1 oktober 2022

Det är förbjudet att:

1. avsiktligt fånga eller döda vilda fåglar,
2. avsiktligt förstöra eller skada vilda fåglars bon eller ägg eller bortföra sådana fåglars bon,
3. samla in vilda fåglars ägg, även om de är tomma,
4. avsiktligt störa vilda fåglar, särskilt under deras häcknings- och uppfödningstid, om inte störningen saknar betydelse för att:
 - a) bibehålla populationen av fågelarten på en tillfredsställande nivå, särskilt utifrån ekologiska, vetenskapliga och kulturella behov, eller
 - b) att återupprätta populationen till denna nivå

Skrivningen i punkt 4 i den tidigare förordningen angav att fortplantningsområden och viloplats ej fick skadas eller förstöras. Detta strikta skydd som omfattade alla vilda fåglar utgår nu alltså. Skyddet inriktas nu på arter där påverkan i form av skogsbruk eller exploatering kan leda till att det finns risk för att bibehållande av populationen (regionalt eller lokalt) inte kan upprätthållas på en tillfredsställande nivå. Störning som orsakar sådan påverkan är således fortfarande förbjuden.

Naturvårdsverket anser i sitt remissvar till regeringen angående förändringen att begreppet ”störning” innefattar befintlig praxis vad gäller försämringar eller förstörelse av fåglars fortplantningsområden (Naturvårdsverket 2021). Enligt Naturvårdsverket bör således en sådan påverkan, som exempelvis ny bebyggelse utgör, tolkas in i förbudet mot störning.

Ekologigruppen bedömer att arter som i denna rapport klassificeras som **naturvårdsrelevanta** är arter som kan omfattas av förbudet mot störning när det gäller påverkan på fåglarnas miljö. Prejudicerande domar som visar hur artskyddsförordningens nya lydelse ska tolkas saknas emellertid fortfarande.

Naturvårdsrelevanta arter omfattar enligt Ekologigruppens uppfattning följande kategorier fåglar:

- rödlistade arter
- arter listade i fågeldirektivets bilaga 1
- arter som uppvisar en negativ trend som är statistiskt säkerställd under en flerårig period
- arter som har en liten lokal eller regional population

Fågelarter som Ekologigruppen anser behöver utredas noggrant

Rödlistade arter

Den svenska rödlistan utarbetas av Artdatabanken. Rödlistan uppdateras vart femte år och den senaste rödlistan gavs ut 2020. Rödlistan i sig innebär inget skydd utan anger olika arters risk att dö ut från Sverige. Arterna listas i olika rödlistkategorier beroende på artens status. Det finns sex rödlistningskategorier: (RE) nationellt utdöd, (CR) akut hotad, (EN) starkt hotad, (VU) sårbar, (NT) nära hotad, (DD) kunskapsbrist. Arter utan känd minskning eller negativ påverkan och med tillräckligt stor population klassas som livskraftiga (LC).

Fågelarter listade i bilaga 1 till artskyddsförordningen

I artskyddsförordningens bilaga 1 finns de fågelarter med som ingår i fågeldirektivets bilaga 1. För dessa arter ska medlemsstaterna avsätta skyddade områden.

Fågelarter med liten lokal population

Här innefattas arter som lokalt har en liten population men som inte är rödlistade då de är förhållandevis vanliga i ett nationellt perspektiv.

Fågelarter som uppvisar en negativ trend

Innefattar arter med tydligt negativ trend som är statistiskt säkerställd under en flerårig period, men som inte fångats upp i rödlisteklassning.

Förbuden mot att döda fåglar och att skada ägg och bon

Vid bedömningarna som vi gör nedan av påverkan på ett antal olika fågelarter har vi värderat den påverkan som uppstår genom att bebyggelsen i detaljplaneområdet förändrar områdets natur så att det långsiktigt inte längre ger samma förutsättningar för respektive fågelarts födosök och häckning som innan exploateringen. Artskyddsförordningen, som den tolkas i den vägledande EU-domen från 2021 (ECLI:EU:C:2021:166.), innebär att det är förbjudet att döda fåglar och att förstöra ägg och bon av alla vilt förekommande fågelarter. För att inte riskera att utlösa förbud avseende dessa punkter bör inte avverkning, röjning och schaktning av växtlighet ske under fåglarnas häckningsperiod, från cirka 15 mars till 15 augusti.

Förbud mot populationspåverkande störning

Den nya lagstiftningen (oktober 2022) innebär att det är förbjudet att avsiktligt störa vilda fåglar om inte störningen saknar betydelse för att upprätthålla populationen av arten på en tillfredställande nivå eller att återupprätta populationen till en tillfredställande nivå.

Om en sådan negativ påverkan kan förutses, kan i många fall verksamma skyddsåtgärder genomföras och populationen därmed inte riskerar att minska. De åtgärder som kan vara aktuella är olika former av preventiva eller förbättrande åtgärder som är avsedda att begränsa och helt motverka de negativa effekterna av en verksamhet eller åtgärd. Exempelvis kan en sådan åtgärd bestå av att skapa nya livsmiljöer eller höja kvaliteten på eller i anslutning till en plats för vila eller fortplantning.

Fåglar inom detaljplaneområdet

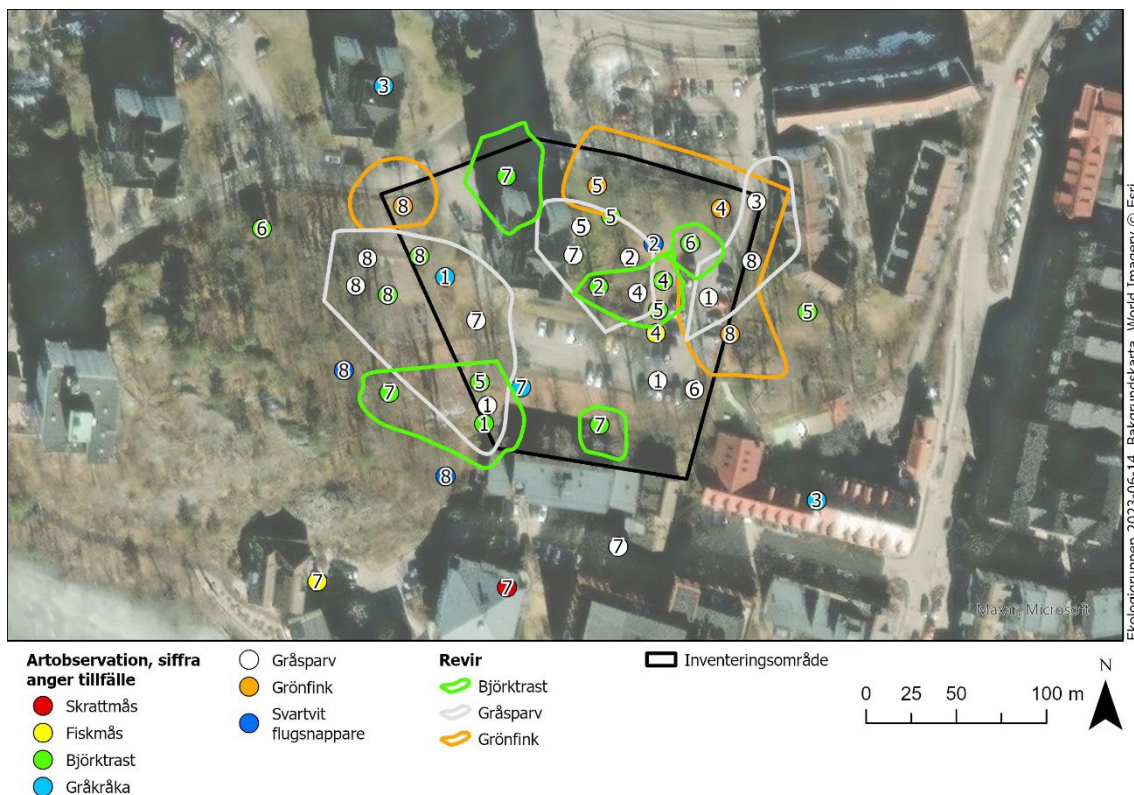
Alla fågelarter har omfattats av utredningen men fokus har legat på arter vars nationella bevarandestatus är sådan att särskilda åtgärder kan vara aktuella i samband med en exploatering. Detta omfattar arter som är rödlistade, arter listade i fågeldirektivets bilaga 1, arter som uppvisar en negativ trend, samt arter med lokalt liten population (faktaruta sidan 8).

Naturvårdsrelevanta arter

I tabell 1 redovisas de naturvårdsrelevanta fågelarter som noterades i samband med fågelinventeringen 2023 och vid naturvärdesinventeringen 2022 (Ekologigruppen 2022a).

Tabell 1. Tabellen redovisar naturvårdsrelevanta arter som observerades vid Ekologigruppens naturvärdesinventering 2022. RK=Rödlistekategori; NT=nära hotad, VU=sårbar, EN=starkt hotad. FD=Fågeldirektivet

Art	FD/RK	Förekomst/ Häckningsstatus	Uppskattat antal par
Björktrast	NT	Bobygge, hörda ungar, konstaterad häckning	5
Fiskmås	NT	Förbiflygande, ej häckning,	-
Fisktärna	FD	Förbiflygande, ej häckning	-
Gråkråka	NT	Observation i häcktid, möjlig häckning	-
Gråtrut	VU	Förbiflygande, ej häckning	-
Grönfink	EN	Spel/sång, trolig häckning	2
Skrattmås	NT	Förbiflygande, ej häckning	-
Stare	VU	Observation i häcktid	-
Stenknäck	LC, lokalt ovanlig	Spel/sång, möjlig häckning	-
Svartvit flugsnappare	NT	Spel/sång, lockläte, trolig häckning	1
Ärtsångare	NT	Spel/sång, möjlig häckning	-
Östersjötrut	VU	Förbiflygande, ej häckning	-

Figur 4. Naturvårdsrelevanta fågelarter noterade vid fågelinventeringen 2023.

Vanligt förekommande fågelarter

Mer vanligt förekommande arter och bedömd häckstatus för respektive art framgår av tabell 2.

Tabell 2. Fågelarter observerade i detaljplaneområdet eller observerade flygande över detaljplaneområdet. LC=livskraftig det vill säga arten är inte rödlistad.

Svenskt namn	Aktivitet	Bedömd häckstatus enligt svensk fågelatlas	Uppskattat antal par
Blåmes	Permanent revir	Trolig häckning	2
Bofink	Spel/sång	Trolig häckning	1
Gråsparv	Bobygge	Konstaterad häckning	1
Kaja	Förbiflygande	-	-
Koltrast	Spel/sång	Trolig häckning	1
Korp	Förbiflygande	-	-
Ladusvala	Förbiflygande	-	-
Nötväcka	Lockläte	Trolig häckning	1
Pilfink	Stationär	Möjlig häckning	1
Ringduva	Spel, sång	Trolig häckning	1
Rödstjärt	Spel, sång	Möjlig häckning	1
Skata	Besöker bebott bo	Konstaterad häckning	1
Sparvhök	Förbiflygande	-	-
Steglits	Spel/sång	Trolig häckning	1
Större hackspett	Lockläte	Möjlig häckning	-
Sädesärsla	Lockläte	Möjlig häckning	2
Svarthätta	Spel/sång	Möjlig häckning	1
Talgoxe	Spel, sång	Trolig häckning	2

Fåglar utanför detaljplaneområdet

Ytterligare sex naturvårdsrelevanta arter finns noterade från fågellokalerna Nacka kyrka och Saltsjö Järla enligt databasen Artportalen, tabell 3. Båda dessa fågellokaler ligger cirka 150 meter norr om detaljplaneområdet, på andra sidan Värmdöleden, men täcker en stor yta och sträcker sig in i detaljplaneområdet. Det finns dock en viss osäkerhet kring fynd registrerade på Artportalen eftersom de ofta har en låg lägesnoggrannhet. Sannolikt rör flertalet fynd från dessa lokaler inte detaljplaneområdet. Åtminstone tre av arterna: björktrast, grönfink och stare, är dock noterade från inventeringsområdet.

Tabell 3. Fågelarter rapporterade utanför detaljplaneområdet enligt Artportalen.

Svenskt namn	Rödlistekategori	Arten observerad
Björktrast	NT	Artportalen 2022, 2015, 2011
Duvhök	NT	Artportalen 2013
Grönfink	EN	Artportalen 2022, 2017, 2015
Mindre hackspett	NT	Artportalen 2022
Rödvingetrast	NT	Artportalen 2022
Stare	VU	Artportalen 2017

Påverkan

Detaljplanens påverkan på miljön

Detaljplaneområdet utgörs av en parkartad miljö runt ett flerbostadshus med öppna, kortklippta gräsytor och enstaka ädellövträd som ask, alm, ek, lind och lönn. Flertalet träd bedöms vara mellan 50–80 år medan enstaka ek och lönn bedöms vara över 100 år. Mellan naturmarken finns en lekplats, en hundrastgård, bänkar, en grillplats och parkeringsplatser. Området angränsar i öster och söder till annan bebyggelse, i norr till bilvägar och i väster till en mindre dunge med främst ädellövträd. Naturvärdet var främst kopplat till förekomsten av ädellövträd i olika åldrar.

I samband med exploateringen behöver cirka tio-tolv träd avverkas för att ge plats åt en ny huskropp med tillhörande garage (figur 5). Den planerade huskroppen kommer sannolikt medföra att siktlinjerna mellan träd i detaljplaneområdet och i dess närhet försämras och att delar av en befintlig gräsmatta försvinner.

Figur 5. Kartan redovisar den nya bebyggelsen. De träd som kommer att avverkas, drygt tio träd, är markerade med röd punkt och uppskattad kronutbredning. Träd med grön punkt är träd som planeras att sparas.

Detaljplanens påverkan på fågelarter

Av naturvårdsrelevanta fågelarter konstaterades fem par björktrast häcka i detaljplaneområdet (tabell 1, figur 4). Två par grönfink och ett par svartvit flugsnappare häckade troligen i detaljplaneområdet. I övrigt noterades fyra naturvårdsrelevanta arter som sannolikt kan häcka i eller i nära anslutning till detaljplaneområdet. Eftersom arterna är rödlistade är arternas populationstrender negativa. Av den anledningen görs bedömningen att detaljplanen riskerar att utlösa förbud vad gäller att bibehålla populationen av dessa fågelarter på tillfredsställande nivåer om inte skyddsåtgärder genomförs. Nedan redovisas de skyddsåtgärder som bedöms vara nödvändiga att utföra i syfte att förhindra att detaljplanen kommer i konflikt med artskyddsförordningen.

Skyddsåtgärder

Skyddsåtgärder för att undvika konflikt med artskyddsförordningen

Undvik förbud att avsiktligt döda eller skada fåglar

Under förutsättning att avverkning och markberedning som kan döda eller skada fåglar genomförs utanför häckningstid är bedömningen att förbud enligt artskyddsförordningen inte utlöses vad gäller förbuden mot att döda eller skada fåglar eller deras bon eller ägg. Denna åtgärd gäller för samtliga inom området häckande fågelarter. Häckningstiden för fågelarter som förekommer i detaljplaneområdet infaller mellan 15 mars och 15 augusti.

Undvik förbud att avsiktligt störa en fågelart så förutsättningarna för att upprätthålla artens population på en tillfredsställande nivå påverkas negativt

Till skillnad mot tidigare skrivningar i artskyddsförordningen finns det efter den 1 oktober 2022 inte längre ett strikt skydd för fortplantningsområden. Fortplantningsområden och viloplatsar bedöms dock ändå vara skyddade genom att det är förbjudet att störa fåglar, om inte störningen som en exploatering medför saknar betydelse för att a) bibehålla populationen av fågelarten på en tillfredsställande nivå, särskilt utifrån ekologiska, vetenskapliga och kulturella behov, eller b) att återupprätta populationen till denna nivå.

De naturvårdsrelevanta fågelarterna björktrast, grönfink och svartvit flugsnappare som bedömdes häcka i detaljplaneområdet bedöms inte ha speciellt höga krav på sina häckningsmiljöer. De är trots sin rödlistning tämligen allmänt förekommande och häckar och födosöker ofta i och i närheten av människoskapade miljöer, till exempel i trädgårdar, i parker och på gräsmattor. Det är miljöer som kommer att minska i detaljplaneområdet, men som det finns gott om i anslutning till detaljplaneområdet.

Att arterna är rödlistade innebär att arternas populationstrender är negativa. Av den anledningen görs bedömningen att detaljplanen riskerar att utlösa förbud vad gäller att bibehålla populationen av dessa fågelarter på tillfredsställande nivåer om inte skyddsåtgärder genomförs.

Ekologigruppen rekommenderar att samråd med Länsstyrelsen genomförs.

Förslag på skyddsåtgärder

För att detaljplanen med säkerhet inte ska hamna i konflikt med artskyddsförordningen bedömer vi det rimligt att genomföra skyddsåtgärder som gynnar de naturvårdsrelevanta arterna.

Nedan följer förslag på skyddsåtgärder som bedöms vara nödvändiga för att undvika konflikt med artskyddsförordningen. Vi rekommenderar att genomföra dessa i syfte att ersätta de miljöer (träd och buskar) som tas i anspråk och för att förstärka de kvarvarande miljöerna i och i nära anslutning till detaljplaneområdet.

Behåll så mycket som möjligt av gräsytorna i detaljplaneområdet

Björktrast födosöker helst i större sammanhängande, helt öppna gräsytor. Det är därför viktigt att så stor del av gräsmattorna som möjligt bevaras så att arterna fortsättningsvis har möjlighet att födosöka. Gräsytor bör så långt möjligt vara helt öppna, utan buskar och träd. Denna åtgärd gynnar även den rödlistade arten stare som är noterad från detaljplaneområdet 2022 (Ekologigruppen 2022a).

Återskapa gräsytor

Efter att detaljplanen är genomförd rekommenderas att nya gräsytor anläggas och att tidigare gräsytor återskapas.

Bevara träd så långt som möjligt i detaljplaneområdet

I detaljplaneområdet och i dess närhet bör träd sparas så långt som möjligt. Under anläggningstiden bör träd som växer inom eller nära ytor som påverkas av byggaktiviteter skyddas särskilt. Ta hänsyn till kronutbredning och trädens rötter.

Sätt upp minst 5 holkar särskilt utformade för svartvit flugsnappare

För svartvit flugsnappare är tillgången till lämpliga håligheter att bygga bo i en starkt begränsande faktor. Genom att sätta upp holkar som är särskilt utformade för arten kan förutsättningarna för arten förbättras väsentligt. Holkar för svartvit flugsnappare kan dels sättas i kvarvarande träd i detaljplaneområdet, dels i naturmarken sydväst om detaljplaneområdet.

Skydda naturmarken sydväst om detaljplaneområdet

Naturmarken sydväst om detaljplaneområdet utgörs dels av blandskog med både ädellöv- och trivallövträd. Längre västerut blir inslaget av barrträd större för att sedan övergå i en gles hållmarkstallskog. I de slutna lövträdsmiljöerna kan sannolikt flera arter häcka. Vi rekommenderar att detta område skyddas, förslagsvis genom ett naturvårdsavtal för att säkerställa att ingen exploatering genomförs i området. I detta område kan fler av de föreslagna habitatsförstärkande åtgärderna utföras.

Sköt de trädklädda miljöerna inom naturmarken sydväst om detaljplaneområdet så att lövträd och tallar gynnas och så att träden blir gamla och ihåliga.

En kontinuerlig förekomst av gamla, rötade och ihåliga träd bör eftersträvas. I dagsläget är den största delen av förekommande träd yngre och en förekomst av träd med håligheter kommer att uppnås först på längre sikt. Åtgärden gynnar bland annat hackspettar och andra fågelarter som häckar och födosöker i träd med död ved.

Bevara och utveckla stående död ved, skapa faunadepåer

Spara alla döda träd och hålträd i naturmarken i området sydväst om detaljplaneområdet. Dessa träd är viktiga som häckningsplatser för flera arter, till exempel stare och svartvit flugsnappare. Genom veteranisering av träd kan tiden som det tar för ett träd att åldras snabbas på. Nedtagna träd kan läggas upp i så kallade faunadepåer.

Sköt brynmiljöer så att solitärt stående lövträd gynnas och lämnas att bli gamla och rötade.

Sköt brynmiljöer runt naturmarken i sydväst. För att lämpliga hålträd ska utvecklas bör lövträd av olika arter gynnas. Varje träd bör ges gott om plats så att de blir hyggligt grova. En viss del av träden bör vara aspar och sälgar, eftersom dessa är snabbväxande kommer de att utveckla håligheter mycket snabbare än flertalet andra trädarter.

Gynna en artrikedom av träd och buskar i brynen.

Oxel, rönn, hagtorn och fågelbär erbjuder viktiga födokällor för bland andra björktrast, grönfink och stare.

Referenser

Bengtsson, K. & Green, M. 2013. Skånes Fågelatlas. SkOF, Vellinge. Skånes fågelatlas-den skånska häckande fågelfaunans utveckling enligt de båda atlasinventeringarna 1974–1984 och 2003–2009.

Ekologigruppen 2022a. Naturvärdesinventering Fingerörtsvägen. Naturvärdesinventering enligt SIS 199000:2014, med tillägg naturvärdesklass 4.

Ekologigruppen 2022b. Artskyddsutredning fågel vid Fingerörtsvägen. Artskyddsutredning av fåglar fastighet Sicklaön 143:1, Nacka kommun. Påverkan och behov av åtgärder.

ECLI:EU:C:2021:166. DOMSTOLENS DOM (andra avdelningen) "Begäran om förhandsavgörande – Miljö – Direktiv 92/43/EEG – Bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter – Artikel 12.1 – Direktiv 2009/147/EG – Bevarande av vilda fåglar – Artikel 5 – Skogsbruk – Förbud som syftar till att garantera bevarandet av skyddade arter – Planerad slutavverkning av skog – Område där skyddade arter förekommer". I de förenade målen C-473/19 och C-474/19, angående beslut att begära förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, från Vänersborgs tingsrätt, mark- och miljödomstolen (Sverige), av den 12 respektive den 13 juni 2019, som inkom till domstolen den 18 juni 2019, i målen Föreningen Skydda Skogen (C-473/19) Naturskyddsföreningen i Härryda, Göteborgs Ornitologiska Förening (C-474/19) mot Länsstyrelsen i Västra Götalands län, B.A.B. (C-473/19) U.T.B. (C-474/19),

Naturvårdsverket 2012. Undersökningstyp: Fåglar: Revirkartering, generell metod. Version 1:1: 2012-06-21 (Författare Sören Svensson).

Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen 2022. Naturvårdsverkets och Skogsstyrelsens gemensamma tolkning av förändringarna i 4 § artskyddsförordningen om fridlysning av fåglar i samband med skogsbruk. PM 2022-09-29.

Ottosson, U., R. Ottvall, J. Elmberg, M. Green, R. Gustafsson, F. Haas, N. Holmqvist, Å. Lindström, L. Nilsson, M. Svensson, S. Svensson, and M. Tjernberg. 2012. Fåglarna i Sverige – antal och förekomst. SOF, Halmstad.

SLU Artdatabanken. 2020. Rödlistade arter i Sverige 2020. SLU, Uppsala

SFS 2007:845. Artskyddsförordning

Wirdheim 2022. Sveriges fåglar 2022. Resultat från inventeringar gjorda till och med 2021. BirdLife Sverige, svensk fågeltaxering vid Lunds universitet, Artdatabanken, SLU

Digitala källor:

Artdatabanken 2023. Uttag av uppgifter om artobservationer inom och nära detaljplaneområdet del av Brunnsäng 1:1. Uttag erhållet 2023-06-07.

Artportalen 2023. Sökning efter alla rapporterade fågelobservationer från inventeringsområdet under perioden 2000–2023. <http://www.artportalen.se> (Sökning: 2023-06-12)

Artdatabanken 2023. Artfakta. Fakta om arter. <https://artfakta.se/artbestamning/> (Hämtad: 2023-06-13)

BirdLife 2012. SOF-Sveriges ornitologiska förening. Häckningskriterier. <http://birdlife.se/atlasinventering/hackningskriterier/>

Naturvårdsverket 2021. Remissvar. Yttrande gällande Artskyddsutredningens betänkande SOU 2021:51 Skydd av arter-vårt gemensamma svar (M2021/01219). Ärendenummer NV-05619-21. <https://www.regeringen.se/4aa84a/contentassets/8e9ede25862c4f85a458ddcd3b90c136/naturvardsverket.pdf> (Hämtad 2022-12-12).

Bilaga 1. Process vid artskyddsutredningar

Ekologigruppens bedömning av de krav som ställs på processen för artskyddsutredningar är att den behöver innehålla följande moment:

Säkerställ ett noggrant underlagsmaterial

Krav på ett heltäckande kunskapsunderlag har höjts i och med de senaste domarna vilket nästan alltid ställer krav på att inventering av fåglar ska genomföras. Domar år 2021 indikerar att 10–12 inventeringstillfällen kan behövas genomföras i artrik skog i Syd- och Mellansverige under tidig vår till försommar.

Inrikta arbetet på att undvika dispens

För de flesta projekt som riskerar att döda fåglar eller påverkar naturvårdsrelevanta fågelarters miljöer är det inte möjligt att få dispens eftersom projektet måste vara av “allt överskuggande allmänintresse” för att man ska kunna få dispens. Detta innebär att man måste planera projektet/planen så att dispenskraven inte utlöses.

Bedöm påverkan på skyddade arter

För skyddade arter (bland annat alla fåglar) behöver en påverkansbedömning göras. Bedömningen måste gälla både byggtid och drifttid. Det är förbjudet att avsiktligt döda eller skada individer av fåglar (alla fågelarter) eller störa naturvårdsrelevanta fågelarter så att det får betydelse för möjligheten att hålla populationerna på en tillfredsställande nivå.

Genomför åtgärder

Åtgärder krävs för att inte avsiktligt döda, skada eller störa fågelindivider, vilket innebär att exempelvis avverkningar och markberedningar inte bör genomföras under fåglarnas häckningstid.

När det gäller naturvårdsrelevanta fågelarter är det förbjudet att påverka dessa arters miljöer negativt. För att förhindra att sådan påverkan uppstår kan det behövas att åtgärder, exempelvis en viss sorts skötsel av ett naturområde, genomförs inom eller i närheten av ett planområde. Åtgärden behöver vara på plats och fungerande innan exploateringen påbörjas.

Samråd med länsstyrelsen

Enligt Miljöbalken bör ett 12:6 samråd med länsstyrelsen hållas om en exploatering riskerar att komma i konflikt med artskyddsförordningen. Vid planprocesser kan samrådet kring arter ske i samband med ordinarie plansamråd. Verksamhetsutövaren är alltid ansvarig för att artskyddsförordningen följs.